

Jeugdonderzoek

Het nummer waarmee we deze jaargang afsluiten is een themanummer geworden. Alle bijdragen hebben op één of andere manier met jeugd of jeugdonderzoek te maken. Dat is niet toevallig. De bijdragen kwamen tot stand binnen of in samenwerking met het Jeugdonderzoeksplatform (JOP), een interuniversitair samenwerkingsverband tussen UGent, VUB en KU Leuven, dat zich tot doel stelt bestaand en eigen jeugdonderzoek te ontsluiten.

Het Jeugdonderzoeksplatform werd in 2003 opgericht op initiatief van de toenmalige minister van Jeugd. In 2007 werd het geïntegreerd in het overkoepelende Beleidsrelevante Steunpuntenprogramma van de Vlaamse overheid, waarin het sinds 2012 het Beleidsrelevant Steunpunt Jeugd uitmaakt. Op de website van het JOP (<http://www.jeugdonderzoeksplatform.be>) vindt men niet enkel de gegevens van eigen onderzoek over de Vlaamse jeugd, maar wordt ook ander jeugdonderzoek toegankelijk gemaakt via een online databank. Zo vervulde het JOP de afgelopen jaren een netwerkfunctie binnen het Vlaamse jeugdonderzoek.

Dit themanummer geeft een goede inzicht in waar de onderzoekers de afgelopen jaren mee bezig waren. Zo breken Sofie Troonbeeckx, Johan Put en Stefaan Pleysier een lans voor het meer inbrengen van het belang van de jongere zelf en van diens agency of actorschap in het proces van delinquentie. In het bestaande onderzoek vinden we, zo schrijven ze, talrijke modellen en theorieën voor de verklaring van jeugddelinquentie die telkens focussen op één of meer structurele factoren. In hun studie benadrukken ze, aan de hand van kwalitatieve interviewdata, dat jonge delinquenten vooral ook handelende individuen zijn, die keuzes maken en daarover ook reflecteren.

Jessy Siongers, Gil Keppens, Lauren Vandenbossche, Bram Spruyt en Filip Van Droogenbroeck buigen zich over het internetgebruik en de politieke participatie van jongeren. In de literatuur wordt vaak beklemtoond dat het internet een fundamentele verschuiving heeft teweeggebracht in de wijze waarop we met informatie omgaan. De gevolgen daarvan voor politieke participatie zijn niet eenduidig: er wordt zowel gespeculeerd over het mondiger worden van mensen als over ongelijke toegang. Het bestaande onderzoek, stellen de auteurs, “is nog steeds doordrongen van een relatief eenvoudige effectlogica waarbij blootstelling aan een medium ook duidelijk identificeerbare invloeden heeft op bepaalde, vaak zeer specifieke, uitkomsten”. En dat blijkt toch ingewikkelder te zijn, leren we. Jongeren die al sociaal geëngageerd zijn consulteren andere media dan jongeren die niet zo sterk sociaal geëngageerd zijn. De digitale snelweg, besluiten de onderzoekers, kan jongeren dichter brengen bij het politieke gebeuren, op voorwaarde natuurlijk dat jongeren de juiste informatiekanaalen ook kennen en gebruiken.

In een derde onderzoeksartikel bestuderen Lieve Bradt, Tineke Van de Walle, Annelore Van der Eecken, Beatrijs Moerkerke en Tom Loeys de invloed van sociaaldemografische kenmerken op drop-out van jongeren uit georganiseerde sportactiviteiten. Van sport

wordt tegenwoordig heel wat verwacht, in het bijzonder als het gaat om kwetsbare jongeren. De aanname is dat deelname aan georganiseerde sportactiviteiten belangrijke voordelen kan bieden, zowel voor die jongeren zelf als voor de samenleving. Als dat het geval is, dan is het natuurlijk ook belangrijk te weten waarom die groep hetzij niet deelneemt aan georganiseerde sportbeoefening, hetzij na verloop van tijd afhaakt. Bestaand onderzoek, argumenteren de auteurs, focuste nog maar weinig op de relatie tussen sociaaldemografische factoren en drop-out bij jongeren. Dat is precies de opzet van deze studie. De auteurs tonen aan dat die factoren inderdaad een significante invloed hebben. Op basis daarvan argumenteren ze dat een sportstimuleringsbeleid niet alleen aandacht moet hebben voor drempels in de toegankelijkheid, maar ook voor eventuele uitsluitingsmechanismen binnen het sportaanbod.

Dit themanummer biedt ook twee essays waarin telkens een overzicht en stand van zaken wordt gegeven van een specifieke onderzoekstraditie. Maria Bouverne-De Bie beschrijft de ontwikkeling van het jeugdonderzoek in Vlaanderen. Interessant daarbij is ook dat de auteur op basis van dat overzicht vooruitblijkt en probeert de contouren te schetsen van toekomstig jeugdonderzoek. Dat onderzoek zal niet alleen interdisciplinair moeten zijn, maar ook reflectief: jeugdonderzoek vertrok altijd van probleemstellingen die vooral een weerspiegeling vormden van de tijdsgeest. Toekomstige onderzoekers kunnen zich best van dat inzicht bewust zijn.

An Katrien Sodermans en Sofie Vanassche blikken terug op twintig jaar co-ouderschap in Vlaanderen. De manier waarop moeders en vaders hun kinderen samen opvoeden, is de afgelopen decennia drastisch gewijzigd. Relatiebreuken komen frequenter voor en worden ook in groeiende mate als normale ontwikkelingen op het levenspad ervaren. Samen na scheiding als ouder optreden, is stilaan de norm geworden, een ideaalbeeld dat de samenleving vooropstelt. Dat ideaal blijkt vooralsnog moeilijk te realiseren, stellen de auteurs. Niet alleen neemt het aantal vechtscheidingen toe, maar bovendien neemt slechts een minderheid van de gescheiden ouders actief samen de ouderrol op. De opdracht is dan ook, besluiten ze, om innovatief te blijven nadenken over hoe we als samenleving de beste ondersteuning kunnen bieden om gescheiden ouders te helpen samen ouder te blijven.

Dit nummer ronden we af met een boekbespreking. Mark Elchardus las het door Herman Van de Werfhorst samengestelde *Een kloof van alle tijden. Verschillen tussen lager en hoger opgeleiden in werk, cultuur en politiek*. Centraal in dat boek staat de vraag of de kloof tussen lager en hoger opgeleiden nu al dan niet nieuw is en/of al dan niet groter is geworden. Mark Elchardus is niet overtuigd van deze aanpak. Vooral het gegeven dat vaak termen als “merite” of “meritocratie” worden gehanteerd, draagt niet zoveel bij tot begrip van de zaak. Vooreerst omdat het onderwijspeil dat iemand bereikt altijd het resultaat is “van een onontwarbaar kluwen van invloeden van gezin, school en omgeving, van persoonlijk talent en inspanning en denkelijk ook van een portie geluk”. Bovendien is de vraag of de verschillen tussen lager en hoger opgeleiden nu toe- of afnemen, “voorlopig geen dringende vraag”. “Die verschillen en ongelijkheden zijn gewoon veel te groot”, besluit Elchardus.

Het afsluiten van deze jaargang valt samen met het beëindigen van mijn mandaat als hoofdredacteur. De eerste twee jaargangen van het vernieuwde *Sociologos - Tijdschrift voor Sociologie* zitten er op. Het was een prettige tijd, omdat ik het geluk had met een (indien niet in alle gevallen in leeftijd, dan zeker altijd in geest) jonge ploeg samen te werken. Dat maakte het zoveel makkelijker om bij de doorstart te kunnen beginnen met het spreekwoordelijke witte blad.

Tijdschriften, leert de ervaring, functioneren nog het best als de redactieleden gedreven worden door een bepaalde visie op hoe dat tijdschrift - hun tijdschrift - er moet uitzien. Tijdens de eerste redactievergaderingen bedachten we samen hoe een tijdschrift er zou uitzien dat we zelf ook graag zouden lezen en waar we trots op konden zijn in te publiceren. *Sociologos* moet, vinden we, een staalkaart vormen van de Vlaamse sociologie. Het moet een beeld geven van waar sociologen mee bezig zijn en van wat ze bezighoudt. De bijdragen moeten de lezer nadrukkelijk wijzer maken over diens eigen samenleving. Sociologie die zich dat niet langer tot doel stelt is, meent de redactie, immers geen lang leven beschoren. *Sociologos* heeft in zijn korte bestaan uiteraard nog lang niet het niveau bereikt dat we voor ogen hadden, maar we zijn er alleszins van overtuigd dat we onze start ook niet hebben gemist.

Nu de tweede jaargang er op zit, maak ik met plezier plaats voor de jeugd. Die wordt in dit geval verpersoonlijkt door Bram Spruyt, die de volgende twee jaar het tijdschrift in goede banen zal leiden. Ik ben heel erg blij dat de mensen van het redactiesecretariaat - de stille krachten die ervoor zorgen dat al die fijne voorstellen en ideeën die de redactie verzint, zich ook daadwerkelijk materialiseren tot bijdragen en artikelen - besloten, met het oog op de continuïteit, nog een termijn door te gaan. Mijn dank gaat in het bijzonder uit naar redactiesecretaris Theun-Pieter Van Tienhoven, die mijn taak de afgelopen twee jaar wel heel erg makkelijk maakte, naar Djiwo Weenas, die ervoor zorgde dat we de brug bleven slaan naar de *Vereniging voor Sociologie*, en naar Jef Deyaert, die ons elk nummer weer verbaasde met een uitmuntende coverfoto. Deze keer over, hoe kan het ook anders, de jeugd.

Hoewel Sociologos de sociologie in Vlaanderen met elk nummer meer kleur geeft, komt dit nummer in het wit: een nieuwe hoofdredacteur, een nieuw begin. Op de foto Sophie, dochtertje van de redactiesecretaris, anderhalf jaar oud en dus nog jonger dan dit tijdschrift, en volledig in het wit. Ongekleurd, onbevooroordeeld en onbevangen overschouwt zij alles wat haar leven kan inkleuren. Van speelgoedkraan of dokterssetje naar professioneel gereedschap of studieboeken. Van pokerfiches, chips en flessen drank naar kinderbijbels, fruit en hockeystick. Als je anderhalf jaar oud bent, is alles interessant. Werken in de bouw of in de medische sector? Een gezonde of ongezonde levensstijl? Muziek of sport? Of allebei?

Alles is het onderzoeken waard en alles is nog mogelijk als je pas anderhalf jaar bent. En dat is voor *Sociologos* niet anders, mag ik hopen.